

3. Плохинский Н. А. Руководство по биометрии для зоотехников / Н. А. Плохинский. – М.: Колос, 1969. – 256 с.
4. Рибалко В. П. Сучасний стан та перспективи удосконалення і використання свиней червоної білопоясої породи / В. П. Рибалко // Свинарство: міжвід. наук зб. – Полтава, 2014. – Вип. 65. – С. 53-58.
5. Селекція сільськогосподарських тварин / [Ю. Ф. Мельник, В. П. Коваленко, А. М. Угнєнко та ін.]; за ред. Ю. Ф. Мельника. – К.: Інтас, 2008. – 445 с.
6. Смирнов В. С. Биотехнология свиноводства / В. С. Смирнов, В. В. Горин, И. П. Шейко. – Мн.: Ураджай, 1993. – 229 с.

7. Сучасні методики досліджень у свинарстві / [В. П. Рибалко, М. Д. Березовський, Г. А. Богданов та ін.]. – Полтава: ІС УААН, 2005. – 228 с.

8. Топіха В. С. Нове селекційне досягнення - внутріпородний тип свиней породи дюрок «Степной» / В. С. Топіха // Вісник аграрної науки Причорномор'я: зб. наук. пр. / Миколаївський державний аграрний ун-т. – Миколаїв, 2007. – Вип. 1(39). – С. 149-154.

9. Халак В. І. Якісний склад найдовшого м'язу спини та підшкірного сала молодяку свиней різних генотипів / В. І. Халак // Аграрний вісник Причорномор'я: зб. наук. пр./ОДАУ. – Одеса, 2009. – Вип.50. – С. 85-90.

УДК: 636.612.082

М'ЯСНА ПРОДУКТИВНІСТЬ БУГАЙЦІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ РІЗНИХ ТИПІВ КОНСТИТУЦІЇ

В. Д. Федак, кандидат сільськогосподарських наук, с. н. с.

Н. М. Федак, кандидат біологічних наук, с. н. с.

А. В. Шелевач, кандидат сільськогосподарських наук

Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН України

Бугайці з високим фізіолого-селекційним індексом (дослідна група) за передзабійною, забійною масою, морфологічними показниками яловичини та їх хімічним складом переважали аналогів з низьким фізіолого-селекційним індексом (контрольна група) на 10-12 %

Ключові слова: бугайці, жива маса, передзабійна маса, забійна маса, морфологічні показники, хімічний склад яловичини

Жива маса є одним із основних показників, який характеризує м'ясну продуктивність тварин. Завданням роботи було виявити, якими забійними якостями характеризуються бугайці української чорно-рябої молочної породи різного типу конституції. У тезах подано інформацію щодо м'ясної продуктивності бугайців різного типу конституції, який оцінювали за розробленим нами фізіолого-селекційним індексом. У контрольну групу увійшли бугайці з низьким фізіолого-селекційним індексом, а в дослідну, відповідно – з високим.

За живою масою перед забоєм, живою масою після голодної витримки, масою парної та охолодженої туші й масою внутрішнього жиру бугайці дослідної групи переважали контрольних аналогів відповідно на 5,62; 5,95; 6,06; 6,19 і 7,18 % (табл. 1). Забійний вихід у бугайців контрольної і дослідної групи становив відповідно 57,85 і 57,94 %. За забійними показниками відзначена значна перевага тварин дослідної групи над контрольними аналогами. За морфологічним складом туші бугайці дослідної групи також переважали контрольних ровесників (табл. 2).

Зокрема, за масою м'язової, кісткової і жирової тканини бугайці дослідної групи переважали контрольних ровесників відповідно на 6,32; 1,87; 20,95 і 41,95 %. Питома вага м'язової тканини у піддослідних тварин складала 79,2875,97 %, кісткової – 18,3420,87 %, жирової – 2,373,16 %.

За абсолютними показниками морфологічного складу яловичини бугайці з високим фізіолого-

1. Забійні показники бугайців української чорно-рябої молочної породи ($M \pm m$)

Показник	Група		± дослід до контролю
	контрольна (n=3)	дослідна (n=3)	
Жива маса перед забоєм, кг	445 ± 2,89	470 ± 5,77***	+25
Жива маса після голодної витримки, кг	420 ± 2,36	445 ± 5,04***	+25
Маса парної туші, кг	231 ± 1,73	245 ± 3,17***	+14
Маса охолодженої туші, кг	226 ± 1,70	240 ± 2,97***	+14
Маса внутрішнього жиру, кг	11,97 ± 0,26	12,83 ± 0,64	+0,86
Забійний вихід, %	57,85	57,94	+0,09

2. Морфологічний склад яловичини бугайців української чорно-рябої молочної породи ($M \pm m$)

Показник	Група		± дослід до контролю
	контрольна (n=3)	дослідна (n=3)	
Маса півтуші, кг	112,6 ± 0,88	119,79 ± 1,49***	+ 7,12
М'язова тканина, кг	89,33 ± 0,88	91,00 ± 1,53	+ 1,67
%	79,28	75,97	-
Кісткова тканина, кг	20,67 ± 0,33	25,00 ± 1,15****	+ 4,33
%	18,34	20,87	-
Жирова тканина, кг	2,67 ± 0,33	3,79 ± 0,29*	+ 1,12
%	2,37	3,16	-

селекційним індексом (дослідна група) значно переважали тварин з низьким фізіолого-селекційним індексом (контрольна група).

За абсолютними показниками сортового складу туші бугайці дослідної групи переважали контрольних ровесників наступним чином: вищий сорт - на 7,15 %, другий сорт на 2,89 %, загальна маса м'язоті на 1,87 % (табл. 3).

Однак за часткою першого сорту яловичини бугайці контрольної групи переважали дослідних ровесників на 5,12 %. Питома маса м'якоті вищого, першого і другого сорту у піддослідних бугайців становила відповідно 20,03 - 21,06; 24,1222,53 і 55,656,4 %.

Таким чином, за забійними показниками, морфологічним і сортовим складом яловичини бугайці дослідної групи переважали контрольних аналогів.

Не менш важливим показником біологічної цінності яловичини є хімічний склад середньої проби м'яса та найдовшого м'яза спини (табл. 4).

3. Сортовий склад яловичини бугайців української чорно-рябої молочної породи ($M \pm m$)

Сорт Яловичини	Група		± дослід до контролю
	контрольна (n=3)	дослідна (n=3)	
Вищий, кг	17,89 ± 1,20	19,17 ± 1,09	+ 1,28
%	20,03	21,06	-
I сорт, кг	21,55 ± 0,33	20,5 ± 1,04	-1,05
%	24,12	22,53	-
II сорт, кг	49,89 ± 1,45	51,33 ± 2,33	+ 1,44
%	55,85	56,41	-
Всього м'якоті, кг	89,33 ± 0,88	91,00 ± 1,53	+ 1,67

4. Хімічний склад яловичини бугайців ($M \pm m$) (n=3)

Група	Вода, %	Суша речовина, %	Сирий протеїн, %	Сирий жир, %	Сира зола, %	Калорійність 1 кг м'яса, кДж
Середня проба м'яса						
Контрольна	76,46±0,54	23,54±0,54	18,43±0,30	4,27±0,22	0,84±0,024	4835±135,7
Дослідна	74,16±0,72*	25,08±0,71	20,00±0,58*	4,90±0,11*	0,94±0,023**	5351±144,3
Найдовший м'яз спини						
Контрольна	78,39±0,50	21,61±0,40	19,40±0,25	1,30±0,11	0,91±0,019	3845±111,5
Дослідна	75,54±0,45	24,46±0,45	22,06±0,30	1,46±0,25	0,94±0,021	4370±114,0

За вмістом сирого протеїну в середній пробі м'яса та найдовшому м'язі спини бугайці дослідної групи переважали контрольних аналогів відповідно на 6,54 і 14,11 %. Така ж закономірність відмічена і за вмістом сирого жиру в середній пробі м'яса та найдовшого м'яза спини. М'ясо бугайців дослідної і контрольної груп відповідає вимогам пісної яловичини.

Підсумовуючи наведене вище бачимо, що за основними показниками, які характеризують бі-

ологічну цінність яловичини (забійні показники, морфологічний, сортовий і хімічний склад), бугайці з високим фізіолого-селекційним індексом (дослідна група) при однакових умовах годівлі й утримання значно переважали аналогів з низьким фізіолого-селекційним індексом (контрольна група). Вищий рівень перебігу обмінних і метаболічних процесів в організмі тварин дослідної групи зумовив кращі м'ясні показники бугайців.

УДК 636.2:636.033:085.55

ОТКОРМ БЫЧКОВ АБЕРДИН-АНГУС КОМБИКОРМАМИ СОБСТВЕННОГО ПРОИЗВОДСТВА

Ю. С. Фурманец, кандидат сельскохозяйственных наук, с.н.с.

М. Г. Фурманец, кандидат сельскохозяйственных наук, с.н.с.

Институт сельского хозяйства Западного Полесья, Украина

В работе приведены результаты исследований по разработке рецептов комбикормов и изучению эффективности их использования в кормлении бычков мясной абердин-ангусской породы в зимний период

Ключевые слова: бычки, комбикорм, туфы, мясная продуктивность, переваримость, баланс

Интенсивное развитие животноводства требует постоянного контроля над кормлением животных как решающего фактора их здоровья и высокой продуктивности. Широкое внедрение полноценных и сбалансированных рационов дает возможность резко увеличить живую массу убойного молодняка в раннем возрасте, улуч-

шить и удешевить получаемую продукцию [1; 4].

Кроме основных питательных органических веществ чрезвычайно важное значение имеет также минеральное питание, поскольку большинство макро- микроэлементов которые входят в состав органов и тканей организма животных, играют роль структурных компонентов и активаторов ферментов, поэтому недостаток или отсутствие их в кормах может привести к снижению эффективности использования веществ кормов в целом [2; 6; 7; 8].

Реализация заложенного в мясных породах крупного рогатого скота генетического потенциала требует научно-обоснованного кормления животных с учетом региональных особенностей